

Sygn. akt III AUa 1121/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

del. SSO Magdalena Lisowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Słota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 czerwca 2018 r. w Ł.

sprawy A. J. (1)

przy udziale Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 22 czerwca 2017 r. sygn. akt V U 866/16

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1121/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 sierpnia 2016 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonej A. J. (1) z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w S. wynosi: w listopadzie 2015 r. 5.788,73 zł na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz 4.995,10 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

Ubezpieczona odwołała się od tej decyzji wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że nie ma podstaw do zaliczenia wypłaconego jej świadczenia socjalnego do wynagrodzenia za pracę, a wobec tego Zespół Szkolno-Przedszkolny w S. nie jest zobowiązany do złożenia dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym za okres objęty decyzją. W uzasadnieniu wskazała, że wypłacone jej świadczenie socjalne nie stanowiło wynagrodzenia i w związku z tym nie powinny być odprowadzane od niego składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż podstawa wymiaru składek w listopadzie 2015 r. ubezpieczonej A. J. (1) z tytułu zatrudnienia u płatnika składek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w S., na obowiązkowe ubezpieczenia: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe wynosiła 5.058,73 zł oraz ubezpieczenie zdrowotne 4.365,18 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna: Zespół Szkolno-Przedszkolny w S., jako pracodawca - płatnik składek, jest zobowiązany do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego. W dniu 30 marca 2012 r. pomiędzy Zespołem Szkół w K., Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w S., Zespołem Szkół w W., Zespołem Szkół w Z., Szkołą Podstawową w C., Publicznym Przedszkolem w C., Publicznym Przedszkolem w Twardej, Publicznym Przedszkolem w W. i Zespołem (...) w Gminie T. zostało zawarte porozumienie - umowa o prowadzeniu wspólnej działalności socjalnej. Strony umowy postanowiły prowadzić wspólną działalność socjalną w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w scentralizowanej obsłudze, na podstawie zasad ustalonych w podpisanym przez wszystkie strony Regulaminie Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników oraz emerytów i rencistów placówek oświatowych w Gminie T. w scentralizowanej obsłudze. Zakres wspólnej działalności obejmuje organizowanie na rzecz uprawnionych osób działalności socjalnej, w tym przyznawanie świadczeń w oparciu o wzajemnie uzgodniony i podpisany Regulamin oraz obsługę finansową wspólnego Funduszu w scentralizowanej formie, zgodnie z postanowieniami zawartymi w Regulaminie. Intencją zawarcia powyższego porozumienia było zcentralizowanie środków finansowych w ten sposób, aby fundusz socjalny dysponował ogólnie wyższą kwotą środków, niż by posiadały pojedyncze fundusze w poszczególnych jednostkach. Powyższa okoliczność wynika z faktu, iż poszczególne jednostki zatrudniają niewielu pracowników, np. Szkoła w C. zatrudnia czterech pracowników obsługi oraz dziewięciu nauczycieli. Największą placówką objętą przedmiotowym porozumieniem jest Zespół Szkolno-Przedszkolny w S.. Strony umowy scedowały swoje uprawnienia i obowiązki wynikające z art. 10 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, w zakresie administrowania Funduszem na rzecz Administratora Funduszu wybranego zgodnie z § 2 ust. 1 Regulaminu, którym od dnia 30 marca 2012 r. jest Dyrektor Szkoły Podstawowej w C. I. Ś.. Zadaniem Administratora jest gospodarowanie całością Funduszu, zgodnie z Regulaminem, na jednakowych zasadach na rzecz wszystkich pracowników i emerytów placówek oświatowych na terenie Gminy T.. Regulamin Funduszu był znany pracownikom wszystkich placówek objętych porozumieniem. Dyrektor danej placówki był obowiązany do wydania zarządzenia w oparciu o Regulamin i zapoznania z nim pracowników.

Świadczenia socjalne finansowane z Funduszu, za wyjątkiem świadczeń urlopowych nauczycieli wypłacanych na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela, nie są świadczeniami obligatoryjnymi, lecz mają charakter uznaniowy. Ich przyznanie uzależnione jest od sytuacji materialnej i rodzinnej pracownika (§ 5.1. Regulaminu). W ramach Funduszu, w myśl § 9.1 tego Regulaminu, były realizowane następujące rodzaje działalności socjalnej:

- zapomogi pieniężne losowe i socjalne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży, organizowanie indywidualnie przez osoby uprawnione do korzystania z Funduszu, w szczególności w formie kolonii wypoczynkowych i zdrowotnych, obozów, zimowisk, czasów wypoczynkowych, wyjazdów na tzw. „zielone szkoły” dla uczniów w ciągu roku szkolnego,
- świadczenia urlopowe dla nauczycieli zgodnie z art. 53 Karty Nauczyciela (nauczyciele w celu otrzymywania świadczenia urlopowego nie składają żadnych wniosków, ani oświadczeń o dochodzie),
- dofinansowanie wypoczynku urlopowego organizowanego we własnym zakresie dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w wymiarze co najmniej 1/2 etatu przez okres co najmniej 6 miesięcy przed terminem składania wniosku, o którym mowa w § 11.2 Regulaminu,
- dofinansowanie wypoczynku dla emerytów i rencistów, o których mowa w § 8.2 Regulaminu,

- pomoc rzeczowa lub finansowa dla pracowników, przyznawana w miarę posiadania środków, w ramach tzw. zakupów świątecznych,

- inna formę pomocy w ramach posiadanych środków.

Przyznawanie świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnione było od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Osoba uprawniona, ubiegająca się o przyznanie świadczeń z Funduszu, składała właściwy wniosek z oświadczeniem o wysokości średniego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie za poprzedni rok kalendarzowy. W oświadczeniu powinny być uwzględnione wszystkie dochody uzyskiwane przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące wspólne gospodarstwo domowe osoby w rodzinie. W przypadku, gdy osoba uprawniona nie złożyła oświadczenia o dochodzie, wszystkie dofinansowania uzależnione od sytuacji materialnej otrzymywała w danym roku w najniższej ustalonej kwocie (§ 10 Regulaminu). Wnioski składane przez pracowników o przyznanie dofinansowania z Funduszu, które były tylko podpisane przez pracownika, bez wyszczególnionych kwot dochodu przypadających na jednego członka rodziny, były sporządzane zgodnie z Regulaminem. Pracownicy, którzy uzyskali świadczenia w najwyższej wysokości, mieli obowiązek w złożonych przez siebie wnioskach wskazać konkretne kwoty dochodu, które przysługiwały na jednego członka w ich rodzinie. Osoby, które nie wskazały we wniosku kwot dochodów przypadających na jednego członka w rodzinie uzyskały świadczenie w najniższej wysokości, albowiem były traktowane przez komisję socjalną tak, jak pracownicy, których dochód na jednego członka w rodzinie przekracza najwyższy próg dochodu, ustalony w danym okresie. Kwoty progowe w Regulaminie są co roku uaktualniane, niezwłocznie po ogłoszeniu minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku.

W Regulaminie ZFŚS na 2015 r. ustalono trzy progi dochodowe dla pracowników czynnych i nauczycieli:

- dla dofinansowania do wypoczynku letniego przy dochodzie:

- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania 867 zł,

- od 1.400 zł do 1.750 - kwota dofinansowania 918 zł,

- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania 1.020 zł,

- dla dofinansowania w okresie świątecznym przy dochodzie:

- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania 730 zł,

- od 875 zł do 1.750 zł - kwota dofinansowania 750 zł,

- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania 780 zł.

Powyższe zasady obowiązywały w 2015 r., przy przyznawaniu pracownikom placówek objętych porozumieniem dofinansowania świątecznego oraz dofinansowania wypoczynku, przy czym to ostatnie świadczenie było wypłacane nauczycielom niezależnie od funduszu świadczeń socjalnych, na podstawie wskaźników zawartych w Karcie Nauczyciela, zaś pracownicy administracyjni powyższe świadczenie otrzymywali w oparciu o Regulamin FŚS. Świadczenia te przyznawała komisja socjalna, w skład której wchodziła przedstawicielka każdej placówki, przedstawiciele związków zawodowych (...) i (...).

Dofinansowanie wypoczynku letniego w:

- 2013 roku, przy progu:

- powyżej 1.600 zł otrzymały: 4 osoby w SP C., 3 ZS Z., 1 w ZS K., 2 w ZS W., 1 w PP W., 4 w (...), 2 w PP T., 1 w P. C., 9 w (...) S.: od 1.280 zł do 1.600 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 2 osoby w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 3 osoby w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w PP T., 1 osoba w P. C., 0 osób w S.;

- 2014 roku, przy progu:

- powyżej 1.680 zł otrzymały: 4 osoby w SP C., 3 osoby ZS Z., 1 w ZS K., 7 w ZS W., 3 w PP W., 4 w (...), 11 w (...) S.: od 1.344 zł do 1.680 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 1 osoba w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.: poniżej 1.344 zł. otrzymały: 1 osoba w SP C., 5 osób w ZS Z., 7 osób w ZS K., 2 osoby w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w (...) S.;

- 2015 roku, przy progu:

- powyżej 1.750 zł otrzymały: 4 osoby w SP C., 3 osoby ZS Z., 12 osób w ZS K., 7 osób w ZS W., 3 osoby w PP W., 4 osoby w (...), 13 osób w (...) S.: od 1.400 zł do 1.750 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.: poniżej 1.400 zł otrzymały: 1 osoba w SP C., 5 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w (...) S..

Dofinansowanie Ś. w:

- 2013 roku, przy progu:

- powyżej 1.600 zł otrzymały: 12 osób w SP C., 15 osób w ZS Z., 22 osoby w ZS K., 22 osoby w ZS W., 9 osób w PP W., 4 osoby w (...), 40 osób w (...) S.: od 1.280 zł do 1.600 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 2 osoby w ZS Z., 1 osoba w ZS K., 0 osób w ZS W., 1 osoba w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.: poniżej 1.280 zł otrzymały: 1 osoba w SP C., 8 osób w ZS Z., 6 osób w ZS K., 6 osób w ZS W., 1 osoba w PP W., 0 osób w (...), 1 osoba w (...) S.;

- 2014 roku, przy progu:

- powyżej 1.680 zł otrzymały: 13 osób w SP C., 20 osób ZS Z., 20 osób w ZS K., 27 osób w ZS W., 11 w PP W., 4 w (...), 39 w (...) S.: od 1.344 zł do 1.680 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 1 osoba w ZS Z., 1 osoba w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.: poniżej 1.344 zł otrzymały: 1 osoba w SP C., 6 osób w ZS Z., 6 osób w ZS K., 1 osoba w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 2 osoby w (...) S.;

- 2015 roku, przy progu:

- powyżej 1.750 zł otrzymały: 10 osób w SP C., 18 osób ZS Z., 25 osób w ZS K., 26 osób w ZS W., 11 osób w PP W., 4 osoby w (...), 43 osoby w (...) S.: od 1.400 zł do 1.750 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.:- poniżej 1.400,00 zł otrzymały: 5 osób w SP C., 5 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w (...) S..

A. J. (1) w 2015 r. zatrudniona była w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w S. na stanowisku nauczyciela. W spornym okresie prowadziła gospodarstwo domowe wspólnie z mężem, łącznie ich dochód przekraczał minimalne wynagrodzenie na jednego członka rodziny. Skarżąca składała wnioski o dofinansowanie świąteczne w 2015 r., jednakże bez oświadczenia o dochodach przypadających na jednego członka w jej rodzinie. Ubezpieczona zapoznała się z treścią Regulaminu (...), znalazła jego zapis przewidujący, że jeżeli osoba uprawniona nie złożyła oświadczenia o dochodzie, wszystkie dofinansowania uzależnione od sytuacji materialnej, otrzymywała w danym roku w najniższej ustalonej kwocie (§ 10 Regulaminu).

A. J. (1) w 2015 r. otrzymała dofinansowanie w okresie świątecznym w miesiącu listopadzie w kwocie 730 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie jest zasadne i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest kwestia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników, podlegających - z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz - z mocy art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy - ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu, a także na ubezpieczenie zdrowotne - z mocy ust. 1 i 6 oraz art. 83 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z treścią art. 18 ust. 1 w związku z art. 20a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 i pkt 10 tej ustawy. Zgodnie zaś z art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. W świetle art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze, bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Niektóre przychody są zwolnione z podstawy wymiaru składek. Enumeratywny katalog przychodów, które nie stanowią podstawy wymiaru składek, zawiera rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. I tak, zgodnie z treścią § 2 ust. 1 pkt 19, cyt. wyżej rozporządzenia, podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Są nimi świadczenia finansowane z tworzonego przez pracodawców - na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych - funduszu przeznaczonego na cele socjalne: finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z funduszu, polegające na świadczeniu przez pracodawców usług na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe, na warunkach określonych umową (art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych).

W art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych postanowiono, że zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie, przy czym zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, zobowiązany jest określić z uwzględnieniem ust. 1 tego przepisu, stanowiącego, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. W tym miejscu wskazać należy, iż prawo nie definiuje pojęcia „cel socjalny”, toteż wydaje się właściwe ustalenie jego treści przy uwzględnieniu pojęcia „działalności socjalnej”, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, dostrzegając, że już samo świadczenie przez pracodawców, z ustanowionego przez nich funduszu, usług na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi, udzielanie pomocy materialnej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe, pochłania pojęcie działań socjalnych, społecznych, zbiorowych, ogólnodostępnych dla uprawnionych, ulgowych, a czasem darmowych. Ustawodawca, uzależniając przyznawanie świadczeń socjalnych od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionych do korzystania z funduszu, nie sprecyzował, czy socjalny charakter odzwierciedlają wszystkie te określniki razem, czy ważny lub najważniejszy jest jeden lub dwa z nich. W związku z tym pojawia się pytanie, w jakim znaczeniu „socjalne” mają być świadczenia z funduszu, a odpowiedzi na nie poszukiwał także Sąd Najwyższy, który w sprawie sygn. akt: II UK 37/15 sformułował tezę, adekwatną do problemu występującego w sprawie niniejszej, iż w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustawodawca nakazał oceniać sytuację życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Należy rozważyć, czy ostatecznie celem tworzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych jest paternalizm pracodawcy, czy optymalizacja obciążeń składkowych. Istnieje w związku z tym problem prawny, czy Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych została

nadana kompetencja do kwestionowania kryteriów przyznawania świadczeń, jeżeli kryteria zastosowane przez pracodawcę mieszczą się w zakresie wyznaczonym przez ustawę o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. W uzasadnieniu orzeczenia wydanego w tej sprawie w dniu 18 lutego 2016 r. Sąd Najwyższy wskazał, iż odpowiedź musi uwzględniać okoliczność, że zakładowy fundusz świadczeń socjalnych nie jest przeznaczony wyłącznie dla pracowników pozostających w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Sąd wskazał, iż nie można przyjmować, że utarło się określenie takiej trójelementowej kondycji osób uprawnionych do świadczeń przez wskazanie, jako jej kryterium, średniego dochodu w rodzinie, co więcej, wskaźnik taki nie został określony w prawie, lecz został wyinterpretowany ze zbitki przymiotników: życiowy, rodzinny i materialny. Świadczenia zakwalifikowane do tej grupy (np. bony świąteczne, dofinansowanie wczasów dzieci, czy podręczników szkolnych) powinny odnosić się do ogólnej sytuacji materialnej pracownika i jego najbliższych (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09, OSNP rok 2011 nr 9-10, poz. 133, z dnia 8 stycznia 2014 r., I UK 202/13, z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 267/01, OSNP rok 2004, nr 6, poz. 99).

Istota problemu dotyczy zatem odpowiedzi na pytanie, czy wypłacone pracownikom świadczenia zostały sfinansowane ze środków funduszu przeznaczonych na cele socjalne, innymi słowy, nie pochodzą spoza tego funduszu, będąc dodatkowym świadczeniem pracodawcy oraz czy mają charakter świadczeń socjalnych, tj. takich, o których mowa w ustawie o Zakładowym Funduszu Socjalnym. Udzielając odpowiedzi na postawione w tezie pytanie Sąd Najwyższy podkreślił, że do zakresu działania organu rentowego należy realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności ustalanie uprawnień do świadczeń oraz wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (art. 68 ust. 1 lit. b oraz c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych mogą dotyczyć wymiaru składek oraz ustalania uprawnień i wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 83 ust. 1 pkt 3, 4 i 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a ich podstawą może być weryfikacja prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do których pobierania jest zobowiązany, a także ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacania tych świadczeń (art. 86 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W zakresie kompetencji organu rentowego mieści się zatem stosowanie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r., zwłaszcza w odniesieniu do wymierzania i pobierania składek. Przepisy dotyczące świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie są przepisami z zakresu ubezpieczeń społecznych, jak również świadczenia z tego funduszu nie są świadczeniami ubezpieczeniowymi, a w związku z tym nie są objęte kompetencjami, o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz art. 86 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Uprawnienie do inicjowania odpowiedzialności za nieprawidłową realizację przepisów ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych, zgodnie z art. 12a ust. 2 tej ustawy, mają organy Państwowej Inspekcji Pracy i związki zawodowe (art. 8 ust. 3 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych). W tej sytuacji zakres dopuszczalnej kontroli dokonywanej przez organ ubezpieczeń społecznych należy ograniczyć do tych kryteriów, które są wskazane w przepisach stosowanych przez ten organ i dają się obiektywnie zweryfikować, bez rozszerzania własnych uprawnień organu oraz subiektywnego ustalania treści poszczególnych klauzul generalnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych sprawdza zatem prawidłowość wyłączenia z podstawy wymiaru składek świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r.; ma kompetencję wyłącznie do weryfikacji, czy świadczenie było finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach tego funduszu, tj. w szczególności, czy było przewidziane w regulaminie i nie było dodatkowym świadczeniem pracodawcy.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09, (OSNP 2011 nr 9 - 10, poz. 133), podkreślił, że wszystkie ulgowe świadczenia i dopłaty wypłacane z ZFŚS powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej (art. 8 ust. 2 ustawy o ZFŚS). Dlatego też należności wypłacone z pominięciem tej zasady, nie mogą być oceniane w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a w konsekwencji nie korzystają z uprawnień przyznanych przez system ubezpieczeń społecznych. Sąd Najwyższy skonkludował, że bony towarowe wydane w jednakowej wartości są świadczeniem dodatkowym pracodawcy, a nie wypłatą z ZFŚS. W kolejnym rozstrzygnięciu Sąd Najwyższy (wyrok z dnia 20 czerwca 2012 r., I UK 140/12) podał, że § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia wskazuje źródło finansowania świadczeń, ale również odnosi się do zasad ich wypłaty. Zestawienie powyższe

uświadamia, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego postawiono tezę, iż w każdym wypadku zachodzi konieczność posługiwania się kryteriami socjalnymi. Jednakże poglądy te zostały wyrażone w stanie faktycznym, w którym dokonane wypłaty nie miały nic wspólnego z celem socjalnym, gdyż nastąpiły według algorytmu „wszystkim po równo”. Pewne jest, że w przedstawionym kontekście rozważania Sądu Najwyższego są trafne.

Nie sposób przy tym pominąć, że w orzecznictwie, przy wykładni § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia, pojawiały się też zdania odmienne. I tak, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu kategorycznie przyjął, że uprawnienia kontrolne ZUS ograniczają się do ustalenia, czy w regulaminie istnieje podstawa do sfinansowania tego typu świadczeń oraz do zweryfikowania, czy wypłacone świadczenia zostały sfinansowane ze środków ZFŚS. Podkreślił on, że organ rentowy nie ma uprawnień do ingerencji w zasady podziału bonów świątecznych, a w szczególności do oceny, czy zachowano kryterium materialne, życiowe i rodzinne (wyrok Sadu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 stycznia 2012 r., III AUA 1421/11, wyrok SA we Wrocławiu z 10 stycznia 2012 r., III AUA 1480/11). Zbliżone poglądy wyraził Sąd Apelacyjny w Szczecinie stwierdzając, że wadliwe jest założenie, iż cel socjalny (o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia), należy utożsamiać wyłącznie z określonymi kryteriami przyznawania świadczeń socjalnych, a przez to aby organ rentowy miał uprawnienie do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych przez płatnika. Uprawnienie takie nie ma podstaw prawnych. Zakres kontrolny organu rentowego sprowadza się jedynie do ustalenia, czy istnieje w regulaminie podstawa sfinansowania bonusów (przedświątecznych), czy świadczenia te mają w istocie charakter socjalny oraz sprawdzenia, czy środki rzeczywiście pochodzą z funduszu świadczeń socjalnych (wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z dnia 24 stycznia 2013 r., III AUA 676/12, z dnia 12 lutego 2013 r., III AUA 685/12, z dnia 12 lutego 2013 r., III AUA 725/12, z dnia 12 lutego 2013 r., III AUA 684/12, wyrok SA w Szczecinie z dnia 19 lutego 2013 r., III AUA 728/12). Sąd Apelacyjny w Szczecinie w innych rozstrzygnięciach dotyczących bonusów świątecznych, stanął na stanowisku, że przy wypłacaniu świadczeń z ZFŚS konieczne jest rozróżnienie ich wysokości na rzecz poszczególnych pracowników w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej konkretnego beneficjenta, przy czym wystarczające jest kierowanie się kryterium dochodowym pracownika. W jeszcze innych rozstrzygnięciach Sąd Apelacyjny w Szczecinie wywiódł, że analiza realności kryterium przyznawania świadczeń jest o tyle istotna, o ile budzi wątpliwości realizacja przez pracodawcę celu socjalnego świadczenia, natomiast brak dotrzymania przez pracodawcę ustalonych w regulaminie kryteriów przyznania świadczenia, przy ewidentnej realizacji celu socjalnego świadczenia, w żadnym razie nie może dyskredytować świadczenia i arbitralnie przesądzać o zaniechaniu realizacji celów socjalnych, a tym samym o wynagrodzeniowej naturze świadczenia, co prowadziłoby do wliczenia należności do podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne (wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z dnia 11 października 2012 r., III AUA 567/12, wyrok SA w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUA 647/12, z dnia 4 czerwca 2013 r., III AUA 38/13, z dnia 20 czerwca 2013 r., III AUA 111/13, z dnia 3 września 2013 r., III AUA 208/13, z dnia 26 września 2013 r., III AUA 352/13).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zakwestionowane przez organ rentowy świadczenia, wypłacane na rzecz pracowników przez płatnika składek Zespół Szkolno-Przedszkolnym w S., w postaci dofinansowania wypoczynku oraz świąt, realizowane były w oparciu o postanowienia Regulaminu Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników oraz emerytów i rencistów placówek oświatowych w Gminie T., uchwalonego w ramach zawartego w dniu 30 marca 2012 r. porozumienia - umowy o prowadzeniu wspólnej działalności socjalnej pomiędzy Zespołem Szkół w K., Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w S., Zespołem Szkół w W., Zespołem Szkół w Z., Szkołą Podstawową w C., Publicznym Przedszkolem w C., Publicznym Przedszkolem w Twardej, Publicznym Przedszkolem w W. i Zespołem (...) w Gminie T.. Strony umowy postanowiły prowadzić wspólną działalność socjalną w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w scentralizowanej obsłudze, na podstawie zasad ustalonych w podpisanym przez wszystkie strony Regulaminie Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników oraz emerytów i rencistów placówek oświatowych w Gminie T. w scentralizowanej obsłudze. Zakres wspólnej działalności obejmuje organizowanie na rzecz uprawnionych osób działalności socjalnej, w tym przyznawanie świadczeń w oparciu o wzajemnie uzgodniony i podpisany Regulamin oraz obsługę finansową wspólnego Funduszu w scentralizowanej formie, zgodnie z postanowieniami zawartymi w Regulaminie. Strony umowy scedowały swoje uprawnienia i obowiązki wynikające z art.10 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, w zakresie administrowania

Funduszem, na rzecz Administratora Funduszu, wybranego zgodnie z § 2 ust. 1 Regulaminu, którym od dnia 30 marca 2012 r. jest Dyrektor Szkoły Podstawowej w C. I. Ś.. Zadaniem Administratora jest gospodarowanie całością Funduszu, zgodnie z Regulaminem, na jednakowych zasadach na rzecz wszystkich pracowników i emerytów placówek oświatowych na terenie Gminy T.. Regulamin był znany pracownikom wszystkich placówek objętych porozumieniem. Dyrektor danej placówki był obowiązany do wydania zarządzenia w oparciu o Regulamin i zapoznania z nim pracowników.

Sąd podkreślił, że działanie płatników, w tym Zespołu Szkolno-Przedszkolnym w S., znajduje umocowanie w art. 9 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, zgodnie z którym pracodawcy mogą prowadzić wspólną działalność socjalną na warunkach określonych w umowie. W doktrynie wskazuje się, że prowadzenie wspólnej działalności socjalnej przez pracodawców może być uzasadnione w sytuacji, gdy jeden z nich nie dysponuje bazą lub środkami umożliwiającymi prowadzenie tej działalności, z kolei drugi posiada zasoby, których w pełni nie wykorzystuje. Ponadto wspólna działalność socjalna może mieć miejsce w przypadku pracodawców należących do tej samej osoby prawnej (np. gdy każdy oddział osoby prawnej stanowi osobnego pracodawcę) lub grupy kapitałowej. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, intencją zawarcia porozumienia w przedmiotowej sprawie było zcentralizowanie środków finansowych w ten sposób, aby Fundusz dysponował ogólnie wyższą kwotą środków, niż by posiadały pojedyncze fundusze socjalne w poszczególnych jednostkach. Powyższa okoliczność wynika z faktu, że poszczególne jednostki zatrudniają niewielu pracowników, np. Szkoła w C. zatrudnia czterech pracowników obsługi oraz dziewięciu nauczycieli. Największą placówką objętą przedmiotowym porozumieniem jest Zespół Szkolno-Przedszkolny w S., co nie pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności podnoszonej przez organ rentowy argumentacji. Ustawodawca przewidział, iż w przypadku prowadzenia wspólnej działalności socjalnej, należy odpowiednio stosować art. 8 ust. 2 ustawy. Przepis ten stanowi, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, z uwzględnieniem ust. 1 oraz zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej, określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Powyższe oznacza, że efektem umowy o prowadzenie wspólnej działalności socjalnej powinien być regulamin funduszu w zakresie tej wspólnej działalności. Regulamin powinien być uzgodniony z organizacjami związkowymi lub przedstawicielem załogi. Wspólny regulamin oznacza konieczność stosowania jednolitych kryteriów przyznawania świadczeń ze wspólnej działalności socjalnej, należy przy tym uznać, iż w zakresie przedmiotu w nim uregulowanego zastępuje on regulamin indywidualny.

W niniejszej sprawie strony porozumienia ustaliły wspólny Regulamin Funduszu Świadczeń Socjalnych, zgodnie z którym w ramach Funduszu, w myśl § 9.1 tego Regulaminu, były realizowane wymienione w nim rodzaje działalności socjalnej, w tym pomoc rzeczowa lub finansowa dla pracowników, przyznawana w miarę posiadania środków w ramach tzw. zakupów świątecznych. Przyznawanie świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnione było od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (§ 5.1. Regulaminu). Osoba uprawniona, ubiegająca się o przyznanie świadczeń z Funduszu, składała wniosek z oświadczeniem o wysokości średniego dochodu, przypadającego na osobę w rodzinie za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku, gdy osoba uprawniona nie złożyła oświadczenia o dochodzie, wszystkie dofinansowania uzależnione od sytuacji materialnej otrzymywała w danym roku w najniższej ustalonej kwocie (§ 10 Regulaminu). Komisja socjalna traktowała bowiem takich pracowników adekwatnie do tych, których dochód na jednego członka w rodzinie przekraczał najwyższy próg dochodu, ustalony w danym okresie. Okoliczność powyższą potwierdza przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania świadka I. Ś., przedstawiciela płatnika W. F. oraz skarżącej A. J. (1), które Sąd Okręgowy uznał za w pełni wiarygodne, jako spójne i wzajemnie się uzupełniające. Wnioski składane przez pracowników o przyznanie dofinansowania z Funduszu, które były tylko podpisane przez pracownika, bez wyszczególnionych kwot dochodu przypadających na jednego członka rodziny, były sporządzane zgodnie z Regulaminem. Kwoty progowe w Regulaminie były corocznie uaktualniane, niezwłocznie po ogłoszeniu minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku.

W Regulaminie ZFŚS na 2015 r. ustalono trzy progi dochodowe dla pracowników czynnych i nauczycieli:

- dla dofinansowania do wypoczynku letniego przy dochodzie:
- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 867 zł,
- od 1.400 zł do 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 918 zł,
- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania wynosiła 1.020 zł;
- dla dofinansowania w okresie świątecznym przy dochodzie:
- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 730,00 zł,
- od 875 zł do 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 750 zł,
- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania wynosiła 780 zł.

Powyższe zasady obowiązywały w 2015 r. przy przyznawaniu pracownikom placówek objętych porozumieniem co do dofinansowania świątecznego oraz świadczeń dofinansowania wypoczynku, przy czym to ostatnie świadczenie było wypłacane nauczycielom niezależnie od funduszu świadczeń socjalnych, na podstawie wskaźników zawartych w Karcie Nauczyciela, zaś pracownicy administracyjni świadczenie to otrzymywali w oparciu o regulamin FŚS. Świadczenia przyznawała komisja socjalna, w skład której wchodziła każda placówka, przedstawiciele związków zawodowych (...) i (...). Komisja przyznawała uznaniowo świadczenia na podstawie Regulaminu tylko tym osobom, które o nie wystąpiły, zaś element socjalny realizował się w przyznawaniu świadczeń w niejednakowej wysokości, w relacji do średniego wynagrodzenia z poprzedniego roku podatkowego. W tym miejscu Sąd przywołał wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi dnia 19 września 2013 r., III AUa 320/13, w którym wskazano, że pracodawca ma swobodę w doborze instrumentów, przy pomocy których ustali sytuację socjalną (życiową, rodzinną i materialną) osób uprawnionych. Może tego dokonać, np. poprzez zobowiązanie ubiegającego się o świadczenie pracownika do złożenia oświadczenia, bądź wniosku, w którym znajdują się wszystkie niezbędne informacje dotyczące sytuacji rodzinnej, życiowej i materialnej tego pracownika, czyli takie informacje, które pozwolą pracodawcy, w zgodzie z ustawą i regulaminem funduszu, ustalić sytuację życiową, rodzinną i materialną.

W Regulaminie ZFŚS na 2015 r. ustalono trzy progi dochodowe dla pracowników czynnych i nauczycieli:

- dla dofinansowania do wypoczynku letniego przy dochodzie:
- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 867,00 zł,
- od 1.400 zł do 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 918 zł,
- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania wynosiła 1.020 zł;
- dla dofinansowania w okresie świątecznym przy dochodzie:
- powyżej 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 730 zł,
- od 875 zł do 1.750 zł - kwota dofinansowania wynosiła 750 zł,
- poniżej 1.400 zł - kwota dofinansowania wynosiła 780 zł.

W efekcie zastosowanego kryterium socjalnego doszło do realnego zróżnicowania świadczeń, co pozwala obiektywnie ocenić, że zastosowane kryterium socjalne doprowadziło w rezultacie do rozdysponowania środków przeznaczonych na ustalony w regulaminie cel socjalny (zmierzający do zniwelowania różnic w możliwości organizacji wypoczynku urlopowego pracowników) w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tj. zgodnie z zapisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i treścią Regulaminu.

Uwzględniając powyższe kryteria, dopłaty do wypoczynku w 2015 r. przy progu: - powyżej 1.750 zł otrzymały: 4 osoby w SP C., 3 osoby ZS Z., 12 osoby w ZS K., 7 osób w ZS W., 3 osoby w PP W., 4 osoby w (...), 13 osób w Z.S.P. S.; - od 1.400 zł do 1.750 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.; - poniżej 1.400 zł otrzymały: 1 osoba w SP C., 5 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w Z.S.P. S..

Dofinansowanie świąt w 2015 r. przy progu: - powyżej 1.750 zł otrzymały: 10 osób w SP C., 18 osób ZS Z., 25 osób w ZS K., 26 osób w ZS W., 11 osób w PP W., 4 osoby w (...), 43 osoby w Z.S.P. S.; - od 1.400 zł do 1.750 zł otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.; - poniżej 1.400 zł otrzymały: 5 osób w SP C., 5 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w Z.S.P. w S..

Powyższe zestawienie obrazuje, iż faktycznie w 2015 r. żaden z pracowników Z.S.P. w S. nie spełnił kryterium osiągnięcia dochodu na jednego członka w rodzinie poniżej 1.400 zł oraz od 1.400 zł do 1.750 zł, jednakże powyższe kryterium miało zastosowanie we wszystkich pozostałych placówkach, w których pracownicy spełniali warunki powyższego kryterium (od jednej osoby do ośmiu), co oznacza, że przyjęte w Regulaminie kryteria nie były pozorne.

Nadto analiza wysokości przyznawanych świadczeń w minionych latach: 2013 i 2014, które także były objęte kontrolą ZUS, wskazuje, iż kryterium dochodu poniżej minimalnego wynagrodzenia miało praktyczne zastosowanie także do pracowników Z.S.P. w S. (dofinansowanie świąt w 2013 r. - 1 osoba, dofinansowanie wypoczynku i świąt w 2014 r. - po 2 osoby). Pracownicy składali oświadczenia o wysokości dochodu przypadającego na jednego członka w rodzinie, m.in. oświadczenia takie składała A. J. (2) w 2014 r. oraz w 2013 r. Sąd podkreślił, że mała liczba osób spełniających przyjęte kryterium nie przesądza, wbrew stanowisku organu rentowego, o jego bezużyteczności, czy pozornoci (tak: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 października 2015 r., III AUa 121/15, w której Sąd ten uznał, że świadczenie urlopowe, jako przyznane na cele socjalne, nie podlega wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne pracownika). Powołana przez strony porozumienia komisja socjalna miała obowiązek zastosowania obowiązującego Regulaminu i kryteriów w nim zawartych w stosunku do pracowników wszystkich placówek objętych porozumieniem. Fakt, iż żaden z pracowników płatnika Z.S.P. w S. w 2015 r. nie spełniał kryterium dochodu na jednego członka w rodzinie poniżej minimalnego wynagrodzenia oraz od 1.400 zł do 1.750 zł, nie może skutkować ujemnymi konsekwencjami dla płatnika - pracodawcy, który nie miał na powyższą okoliczność żadnego wpływu. Pracownicy Z.S.P. w S. znali treść Regulaminu, mieli świadomość, że przyznawanie świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnione było od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, że osoba ubiegająca się o przyznanie świadczeń z Funduszu musi złożyć właściwy wniosek z oświadczeniem o wysokości średniego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie za poprzedni rok kalendarzowy, w którym powinny być uwzględnione wszystkie dochody uzyskiwane przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące wspólne gospodarstwo domowe osoby w rodzinie i wreszcie pracownicy byli w pełni świadomi faktu, iż w przypadku, gdy osoba uprawniona nie złożyła oświadczenia o dochodzie, wszystkie dofinansowania uzależnione od sytuacji materialnej otrzyma w danym roku w najniższej ustalonej kwocie (§ 10 Regulaminu). Skoro więc wszyscy pracownicy Z.S.P. w S., posiadając powyższą wiedzę, złożyli wnioski nieobejmujące wyżej wskazanych oświadczeń, godzili się na otrzymanie świadczeń w najniższej wysokości. Nadto Sąd zważył, iż kontrola ZUS w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w S. obejmowała lata: 2013-2015, przy czym organ rentowy nie zakwestionował sposobu wypłat świadczeń z funduszu socjalnego za lata: 2013 i 2014, a wszak kryteria stosowane w Regulaminie były tożsame, jak w roku zakwestionowanym. Kryteria te nie zostały także zakwestionowane przez organ rentowy podczas kontroli w innej placówce objętej porozumieniem, tj. w Szkole Podstawowej w C. (za lata 2012-2014), gdzie ZUS nie stwierdził żadnych nieprawidłowości w zakresie wypłat świadczeń z funduszu socjalnego. Powyższe postępowanie organu rentowego wskazuje na brak konsekwencji, albowiem ZUS winien jednoznacznie zdecydować, czy kryteria przyjęte w Regulaminie obowiązującym w ramach zawartego porozumienia są w jego ocenie prawidłowe, czy też nie. W żadnym razie o ich prawidłowości nie może decydować wybiórcza ocena ilości przyznanych świadczeń w poszczególnych placówkach, w poszczególnych latach. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia ze specyficzną sytuacją, gdy płatnik składek jest częścią określonego porozumienia, które jest dla niego wiążące. Wszak płatnik - pracodawca nie jest też dystrybutorem świadczeń z tworzonego przez niego Funduszu na cele socjalne i po

wydaniu Regulaminu nie ma uprawnień do ingerencji w ich przydzielanie. Czyni to właściwa komisja socjalna, która przy indywidualnym rozpatrywaniu wniosków uwzględnia sytuację materialną, rodzinną i osobistą wnioskodawców. W konsekwencji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych musi wykazać niezgodność wypłat z ustawą i rozporządzeniem.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uznał, że płatnik rozdysponował środki Funduszu z tytułu dofinansowania świątecznego zgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i zgodnie z Regulaminem. Tym samym, świadczenie wypłacone skarżącej z tytułu dofinansowania świątecznego nie stanowi dodatkowego wynagrodzenia i nie jest przychodem w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a co za tym idzie nie stanowi podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., który zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie przepisów:

- art. 233 k.p.c. przez dokonanie przez Sąd pierwszej instancji dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji przyjęcie, że wypłacone skarżącej z tytułu dofinansowania świątecznego świadczenie, nie stanowi podstawy wymiaru składek;

- art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przyznane i wypłacone przez płatnika składek dofinansowanie w okresie świątecznym, miało charakter socjalny, podczas gdy przeczy temu literalna wykładnia przywołanych przepisów.

W świetle tych zarzutów organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona apelująca podniosła, iż w podobnych sprawach (z udziałem tego samego płatnika składek), wyrokami z dnia 10 kwietnia 2017 r., sygn. akt: VU 844/16, 847/16, 850/16, 871/16, 874/16, 878/16, 881/16 i 883/16, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołania. W przedmiotowej sprawie Sąd ten natomiast zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił podstawę wymiaru składek dla A. J. (1) bez uwzględnienia wartości wypłaconej pracownikowi kwoty z tytułu dofinansowania świątecznego. Wyrok jest nie do przyjęcia, bowiem został wydany z rażącym naruszeniem wskazanych w treści apelacji przepisów. Nadto ustalenia Sądu orzekającego jednoznacznie potwierdzają, że w rozpatrywanej sprawie płatnik przyznał i wypłacił sporne świadczenia w jednakowej wysokości, chociaż w innych placówkach pracodawcy (jak to wynika z uzasadnienia), przy zastosowaniu kryterium socjalnego, doprowadzono do realnego zróżnicowania świadczeń. Zdaniem organu rentowego, odejścia od ustalonej w art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych zasady uzależnienia przyznawania świadczeń ulgowych i świadczeń oraz wysokości dopłat z ZFŚS od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu nie usprawiedliwia zgodne życzenie załogi danego zakładu pracy. Swoboda regulacji w regulaminie przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Skoro środki z ZFŚS mają łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin i wyrównywać sytuację bytową oraz socjalną pracowników, to muszą istnieć obiektywne i sprawdzalne kryteria oceny tej sytuacji. Przyjęte przez pracodawcę przy przyznawaniu świadczeń socjalnych kryterium dochodowe musi mieć przełożenie na faktyczne badanie sytuacji materialnej pracowników, tak, aby został zrealizowany podstawowy cel ZFŚS - by nie tylko przyznanie, ale również wysokość tych świadczeń została zróżnicowana ze względu na indywidualną sytuację życiową, rodzinną i materialną każdego uprawnionego. W rozpatrywanej sprawie, wysokość spornych świadczeń nie była uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej. Ustalano je w jednakowej dla wszystkich uprawnionych kwocie. W sytuacji, w której wskazane w Regulaminie ZFŚS progi dochodowe nie zostały praktycznie zastosowane, a wszyscy uprawnieni przez

niezłożenie oświadczenia o dochodzie automatycznie znaleźli się w najwyższym progu dochodowym, w związku z czym otrzymali świadczenia w jednakowej wysokości, nie można przyjąć, że spełnione zostało kryterium socjalne przy przyznawaniu wskazanych świadczeń. Jeżeli pracodawca nie stosuje podstawowej zasady różnicowania dopłat z funduszu, przy przyznawaniu świadczeń z ZFŚS, nie realizuje tym samym celów socjalnych. W tej sytuacji należało uznać, że pracodawca wypłacił pracownikom świadczenia pieniężne związane ze stosunkiem pracy, a nie świadczenia socjalne. Sporne świadczenia, jako niemające charakteru socjalnego, stanowią przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, co oznacza, że należy uiszczyć od takiego przychodu składki na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawa, a oceniając zebrane dowody, w niczym nie przekroczył granic swobodnej oceny, o jakich mowa w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne szczegółowe ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, nie widząc potrzeby ich uzupełniania. Podobnie Sąd akceptuje dokonaną ocenę prawną, w tym zasadność przywołania konkretnych przepisów prawa materialnego oraz ich wykładnię.

W rozpatrywanej sprawie spór, wyznaczony treścią decyzji organu rentowego, dotyczy oceny prawnej, czy dofinansowanie w okresie świątecznym w miesiącu listopadzie 2015 r., wypłacone odwołującej się A. J. (1) w ramach działalności socjalnej finansowanej z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych przez pracodawcę - płatnika składek Zespół Szkolno-Przedszkolny w S., miało charakter socjalny w rozumieniu ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2191). Ustalenie charakteru tego świadczenia ma decydujące znaczenia dla prawidłowego określenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników, podlegających - z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778) - ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz - z mocy art. 11 pkt 1 i art. 12 pkt 1 tej ustawy - ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu, a nadto podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne - na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1938). Organ rentowy ustalił wyższą podstawę wymiaru tych składek, wliczając do niej wskazane świadczenie, przyznane odwołującej się. Kwota tego świadczenia nie była kwestionowana, toteż spór zogniskował się wokół samej zasady.

Za Sądem Okręgowym wskazać należy, że w myśl art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ustawy o s.u.s., podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 tej ustawy. Stosownie do regulacji zawartej w tym ostatnim przepisie, użyte w ustawie określenie przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z wymienionych tam tytułów, w tym z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 200), za przychody, m.in. ze stosunku pracy, uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że dofinansowanie w okresie świątecznym, jako świadczenie socjalne, podlega wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia, na podstawie § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106). Wynikający z tego rozporządzenia katalog przychodów niestanowiących podstawy wymiaru składek jest zbiorem zamkniętym. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia, nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Literalne brzmienie tego przepisu wskazuje nie tylko na źródło finansowania wymienionych świadczeń (fundusz świadczeń socjalnych), lecz odnosi się również do zasad ich wypłacania, skoro są to świadczenia wypłacane pracownikom „w ramach” zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Ramy te zakreślają przepisy ustawy o zakładowym funduszu

świadczeń socjalnych oraz regulaminy ustanawiające zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu oraz zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej (za Sądem Najwyższym - uzasadnienie wyroku z dnia 20 czerwca 2012 r., I UK 140/12, OSNP 2013 nr 13-14, poz. 160).

Świadczenia wypłacane z funduszu socjalnego nie są wyrazem funkcji odpłatności za pracę, stanowią jednak realizację postulatu ochrony interesów socjalnych pracowników (art. 16 i art. 94 pkt 8 k.p.). Zwolnienie tych należności z obowiązku składowego zostało podyktowane brakiem związku pomiędzy przychodem a realizacją zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Obowiązek opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne odnosi się do przychodu. Wprawdzie pojęcie to nie jest równoznaczne z wynagrodzeniem za pracę, jednak analiza całego katalogu wyłączeń z podstawy wymiaru składek zawartego w rozporządzeniu prowadzi do konkluzji, że pracodawca nie dostrzegł potrzeby ich pobrania od świadczeń, których natura nie ma związku z cechą odpłatności pracy. Aspekt ten, obok oceny czy środki zostały wydatkowane na jeden z przejawów działalności socjalnej i czy pochodziły z z.f.ś.s., wyznacza płaszczyznę kontroli dla ZUS. Organ rentowy może bowiem badać, czy dokonana wypłata w istocie nie stanowi odpłatności za pracę, a zatem nie spełnia funkcji wynagrodzenia. Przyjęcie, że pracodawca kierował się tym celem, uzasadnia uwzględnienie wartości świadczenia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. W tej sytuacji, aby dokonać prawidłowej oceny, czy określony przychód pracownika jest wyłączony z podstawy wymiaru, jako wyjątek § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia, należy zbadać, czy świadczenie to zostało sfinansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne, „w ramach” zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a więc zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o z.f.ś.s. (w tym w zgodzie z treścią art. 2 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1 i 2 ustawy).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, który Sąd Apelacyjny podziela, że w przypadku świadczeń wypłacanych indywidualnie pracownikom (w odróżnieniu od działalności socjalnej zakładu opartej na zasadach powszechnej dostępności), z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyłączone są w zakresie cytowanego § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia jedynie świadczenia przyznawane z zachowaniem kryterium socjalnego, tj. świadczenia przyznawane z uwzględnieniem art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s., stanowiącego, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331; z dnia 8 maja 2002 r., (...), OSNP 2004 r. nr 6, poz. 99; z dnia 25 sierpnia 2004 r., I PK 22/03, OSNP 2005 nr 6, poz. 80). Sąd Apelacyjny akceptując w pełni te zapatrywania przyjmuje, że w rozpatrywanym przypadku dystrybucja świadczeń w ramach funduszu, w postaci dofinansowania świątecznego, adresowanych indywidualnie do pracowników, musiała odpowiadać treści art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s., który ustanawia kryteria socjalne. Oznacza to, że przyznawanie świadczeń w każdym przypadku powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej (łącznie lub w zależności od jednego z tych mierników) osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS.

Podsumowując, przepis art. 8 ust. 2 ustawy o z.f.ś.s. wymaga, by pracodawca w regulaminie, w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, ustalił między innymi warunki korzystania przez osoby uprawnione z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, ale niesprzecznie z kryteriami z art. 8 ust. 1 ustawy (w przypadku świadczeń adresowanych indywidualnie). Ustawa nie określa, w jaki sposób pracodawca ma ustalić położenie życiowe, rodzinne i materialne osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Oznacza to, że pracodawca ma swobodę w wyborze kryteriów, na podstawie których sytuację pracowników ustali. Ma też swobodę w doborze instrumentów, przy pomocy których ustali położenie socjalne osób uprawnionych. Ważne jest, by pracodawca był w stanie wykazać, że przed przyznaniem świadczenia z funduszu rzeczywiście uzależnił samo przyznanie świadczenia, a następnie jego wysokość, od faktycznego poznania sytuacji socjalnej pracownika. Płatnik składek w przedmiotowej sprawie wykazał w sposób dostateczny, że w przypadku dofinansowania świątecznego sytuację tę poznał, a co za tym idzie zrealizował podstawowe założenia dystrybucji świadczeń indywidualnych. Sąd Apelacyjny podziela argumentację przytoczoną przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na poparcie tego stanowiska.

Sąd Okręgowy odnosząc swoje rozważania do realiów rozpatrywanej sprawy wskazał, że zakwestionowane przez organ rentowy świadczenia, wypłacane na rzecz pracowników przez płatnika składek Zespół Szkolno-Przedszkolnym w S. w postaci dofinansowania wypoczynku oraz świąt, realizowane były w oparciu o postanowienia Regulaminu

Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników oraz emerytów i rencistów placówek oświatowych w Gminie T., uchwalonego w ramach zawartego w dniu 30 marca 2012 r. porozumienia - umowy o prowadzeniu wspólnej działalności socjalnej pomiędzy Zespołem Szkół w K., Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w S., Zespołem Szkół w W., Zespołem Szkół w Z., Szkołą Podstawową w C., Publicznym Przedszkolem w C., Publicznym Przedszkolem w Twardej, Publicznym Przedszkolem w W. i Zespołem (...) w Gminie T.. Strony umowy postanowiły prowadzić wspólną działalność socjalną w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w scentralizowanej obsłudze, na podstawie zasad ustalonych w podpisanym przez wszystkie strony Regulaminie Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników oraz emerytów i rencistów placówek oświatowych w Gminie T. w scentralizowanej obsłudze. Zakres wspólnej działalności obejmuje organizowanie na rzecz uprawnionych osób działalności socjalnej, w tym przyznawanie świadczeń w oparciu o wzajemnie uzgodniony i podpisany Regulamin oraz obsługę finansową wspólnego Funduszu w scentralizowanej formie, zgodnie z postanowieniami zawartymi w Regulaminie. Strony umowy scedowały swoje uprawnienia i obowiązki wynikające z art.10 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, w zakresie administrowania Funduszem, na rzecz Administratora Funduszu, wybranego zgodnie z § 2 ust. 1 Regulaminu, którym od dnia 30 marca 2012 r. jest dyrektor Szkoły Podstawowej w C. I. Ś.. Zadaniem Administratora jest gospodarowanie całością Funduszu, zgodnie z Regulaminem, na jednakowych zasadach na rzecz wszystkich pracowników i emerytów placówek oświatowych na terenie Gminy T.. Regulamin Funduszu był znany pracownikom wszystkich placówek objętych porozumieniem. Dyrektor danej placówki był obowiązany do wydania zarządzenia w oparciu o Regulamin i zapoznania z nim pracowników.

Działanie wszystkich płatników objętych porozumieniem, w tym Zespołu Szkolno-Przedszkolnym w S., znajduje umocowanie w art. 9 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, zgodnie z którym pracodawcy mogą prowadzić wspólną działalność socjalną na warunkach określonych w umowie. Prowadzenie wspólnej działalności socjalnej przez pracodawców może być uzasadnione w sytuacji, gdy jeden z nich nie dysponuje bazą lub środkami umożliwiającymi prowadzenie tej działalności, z kolei drugi posiada zasoby, których w pełni nie wykorzystuje. Ponadto, wspólna działalność socjalna może mieć miejsce np. w przypadku pracodawców należących do tej samej osoby prawnej lub grupy kapitałowej. Wszystkie jednostki objęte przedmiotowym porozumieniem wiążą cecha bycia placówkami (...). Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, intencją zawarcia porozumienia podmiotów w rozpatrywanym przypadku było zcentralizowanie środków finansowych w ten sposób, aby zcentralizowany fundusz dysponował ogólnie wyższą kwotą środków, niż posiadałyby pojedyncze fundusze w poszczególnych jednostkach. Powyższa okoliczność wynika z faktu, że poszczególne jednostki zatrudniają niewielu pracowników, np. Szkoła w C.. Największą placówką uczestniczącą w przedmiotowym porozumieniu jest Zespół Szkolno-Przedszkolny w S.. Ustawodawca przewidział, iż w przypadku prowadzenia wspólnej działalności socjalnej należy odpowiednio stosować art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przepis ten stanowi, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej, określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Wspólny regulamin oznacza konieczność stosowania jednolitych kryteriów przyznawania świadczeń ze wspólnej działalności socjalnej i w zakresie przedmiotu w nim uregulowanego zastępuje on regulamin indywidualny.

W niniejszej sprawie strony porozumienia ustaliły wspólny Regulamin Funduszu Świadczeń Socjalnych, zgodnie z którym w ramach Funduszu, w myśl § 9.1 tego Regulaminu, realizowane były następujące rodzaje działalności socjalnej:

- zapomogi pieniężne losowe i socjalne dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży, organizowanie indywidualnie przez osoby uprawnione do korzystania z Funduszu, w szczególności w formie kolonii wypoczynkowych i zdrowotnych, obozów, zimowisk, wczasów wypoczynkowych, wyjazdów na tzw. „zielone szkoły” dla uczniów w ciągu roku szkolnego,

- świadczenia urlopowe dla nauczycieli zgodnie z art. 53 Karty Nauczyciela (nauczyciele w celu otrzymywania świadczenia urlopowego nie składają żadnych wniosków, ani oświadczeń o dochodzie),
- dofinansowanie wypoczynku urlopowego organizowanego we własnym zakresie dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w wymiarze co najmniej 1/2 etatu przez okres co najmniej 6 miesięcy przed terminem składania wniosku, o którym mowa w § 11.2,
- dofinansowanie wypoczynku dla emerytów i rencistów, o których mowa w § 8.2,
- pomoc rzeczowa lub finansowa dla pracowników, przyznawana w miarę posiadania środków w ramach tzw. zakupów świątecznych,
- inna forma pomocy w ramach posiadanych środków.

Przyznawanie świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnione zostały w Regulaminie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (§ 5.1. Regulaminu). Osoba uprawniona, ubiegająca się o przyznanie świadczeń z Funduszu, składała właściwy wniosek z oświadczeniem o wysokości średniego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku, gdy osoba uprawniona nie złożyła oświadczenia o dochodzie, wszystkie dofinansowania uzależnione od sytuacji materialnej otrzymywała w danym roku w najniższej ustalonej kwocie (§ 10 Regulaminu).

W Regulaminie ZFŚS na 2015 r. ustalono trzy progi dochodowe dla pracowników czynnych i nauczycieli: - dla dofinansowania do wypoczynku letniego przy dochodzie: powyżej 1.750 zł kwota dofinansowania wynosiła 867 zł, - od 1.400 zł do 1.750 zł kwota dofinansowania wynosiła 918 zł, - poniżej 1.400 zł kwota dofinansowania wynosiła 1.020 zł; - dla dofinansowania w okresie świątecznym przy dochodzie: - powyżej 1.750 zł kwota dofinansowania wynosiła 730 zł, od 875 zł do 1.750 zł kwota dofinansowania wynosiła 750 zł, - poniżej 1.400 zł kwota dofinansowania wynosiła 780 zł.

Powyższe zasady obowiązywały w 2015 r., przy przyznawaniu pracownikom placówek objętych porozumieniem dofinansowania świątecznego oraz świadczeń dofinansowania wypoczynku, przy czym to ostatnie świadczenie było wypłacane nauczycielom niezależnie od funduszu świadczeń socjalnych, na podstawie wskaźników zawartych w Karcie Nauczyciela, zaś pracownicy administracyjni powyższe świadczenie otrzymywali w oparciu o regulamin FŚS. Świadczenia te przyznawała komisja socjalna, w skład której wchodziła przedstawicielka każdej placówki, przedstawiciele związków zawodowych (...) i (...). Komisja przyznawała uznaniowo świadczenia na podstawie Regulaminu tylko tym osobom, które o nie wystąpiły, zaś element socjalny realizował się w przyznawaniu świadczeń w niejednakowej wysokości, w relacji do średniego wynagrodzenia z poprzedniego roku podatkowego, które było każdorazowo aktualizowane.

W efekcie zastosowania kryterium socjalnego, w postaci progów dochodowych, doszło do realnego zróżnicowania świadczeń w placówkach objętych wspólnym porozumieniem, co pozwala stwierdzić, że zastosowane kryterium socjalne doprowadziło do rozdysponowania środków przeznaczonych na ustalony w Regulaminie cel socjalny w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tj. zgodnie z zapisami ustawy i treścią Regulaminu.

Uwzględniając powyższe kryteria w 2015 r. przy progu: powyżej 1.750 zł dopłaty do wypoczynku otrzymały: 4 osoby w SP C., 3 osoby ZS Z., 12 osób w ZS K., 7 osób w ZS W., 3 osoby w PP W., 4 osoby w (...), 13 osób w Z.S.P. S.; przy progu od 1.400 zł do 1.750 zł dopłaty otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w S.; przy progu poniżej 1.400 zł dopłaty otrzymały: 1 osoba w SP C., 5 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w Z.S.P. S..

Dofinansowanie świąt w 2015 r. przy progu: powyżej 1.750 zł dopłaty otrzymały: 10 osób w SP C., 18 osób ZS Z., 25 osób w ZS K., 26 osób w ZS W., 11 osób w PP W., 4 osoby w (...), 43 osoby w Z.S.P. S.; przy progu od 1.400 zł do 1.750 zł dopłaty otrzymały: 0 osób w SP C., 0 osób w ZS Z., 3 osoby w ZS K., 0 osób w ZS W., 0 osób w PP W., 0 osób w (...),

o osób w S.; przy progu poniżej 1.400 zł dopłaty otrzymały: 5 osób w SP C., 5 osób w ZS Z., 4 osoby w ZS K., 1 osoba w ZS W., 2 osoby w PP W., 0 osób w (...), 0 osób w Z.S.P. w S..

Przedstawione zestawienie świadczy, że choć w 2015 r. żaden z pracowników płatnika Z.S.P. w S. nie spełniał kryterium osiągnięcia dochodu na jednego członka w rodzinie poniżej 1.400 zł oraz w przedziale od 1.400 zł do 1.750 zł, jednak kryterium to miało realne zastosowanie we wszystkich pozostałych podmiotach objętych porozumieniem (od jednej osoby do ośmiu w innych placówkach), co oznacza, że przyjęte w Regulaminie kryteria nie były pozorne. Jak trafnie podkreślił Sąd Okręgowy, analiza wysokości przyznawanych świadczeń w minionych latach: 2013 i 2014, które także były objęte kontrolą ZUS, wskazuje, że kryterium dochodu poniżej minimalnego wynagrodzenia miało zastosowanie również do pracowników Z.S.P. w S. (dofinansowanie świąt w 2013 r. 1 osoba, dofinansowanie wypoczynku i świąt w 2014 r. 2 osoby). Mała liczba osób spełniających przyjęte kryterium nie przesądza, wbrew stanowisku organu rentowego, o jego bezużyteczności, czy pozorności. Fakt, że w wybranym wybiórczo przez organ rentowy roku 2015 żaden z pracowników płatnika Z.S.P. w S. nie spełnił kryterium dochodu na jednego członka w rodzinie poniżej minimalnego wynagrodzenia oraz od 1.400 zł do 1.750 zł nie może prowadzić do uznania, że wypłacone dofinansowanie nie miało charakteru socjalnego. Kontrola ZUS w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w S. obejmowała lata: 2013-2015, przy czym organ rentowy nie zakwestionował sposobu wypłat świadczeń z Funduszu za lata: 2013 i 2014, a kryteria stosowane w Regulaminie były tożsame, jak w roku 2015. Kryteria te nie zostały również zakwestionowane przez organ rentowy podczas kontroli w innej placówce objętej porozumieniem, tj. w Szkole Podstawowej w C. (za lata: 2012-2014), w wyniku której ZUS nie stwierdził żadnych nieprawidłowości w zakresie wypłat świadczeń z funduszu socjalnego. Powyższe postępowanie organu rentowego wskazuje na brak konsekwencji, albowiem organ rentowy w jednym przypadku decyduje, że kryteria przyjęte w Regulaminie obowiązującym w ramach zawartego porozumienia są prawidłowe, a w innym nie - choć Regulamin ani jego stosowanie nie uległy żadnej zmianie.

Nie jest trafny apelacyjny zarzut obrazy art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przede wszystkim z tego powodu, że nie został on powiązany przez skarżącego z przepisem art. 9 tej ustawy, który dozwala na zawarcie porozumienia o prowadzeniu wspólnej działalności socjalnej. W ramach tego porozumienia jego strony, odrębni pracodawcy, mogą ustalić wspólny regulamin i powołać jedną komisję socjalną, która decydować będzie o przyznaniu środków z pomocy socjalnej we wszystkich placówkach. Taka sytuacja wystąpiła w rozpatrywanym przypadku. W żadnym razie nie jest prawidłowe kwestionowanie dystrybucji świadczeń socjalnych wyłącznie z tego powodu, że u jednego z pracodawców kwoty udzielonej pomocy socjalnej okazały się jednakowe podczas gdy, wskutek stosowania tych samych kryteriów, u innego pracodawcy, objętego porozumieniem, świadczenia wypłacono już w innych kwotach. Ocena prawidłowości ustalenia kryteriów i dysponowania środkami funduszu nie może być dokonywana tylko u jednego pracodawcy objętego porozumieniem, w oderwaniu od całościowej analizy sytuacji, a więc z uwzględnieniem tylko wybranych podmiotów związanych porozumieniem o działalności wspólnej. Sąd Okręgowy dokonał analizy łącznej wykazując bezspornie, że w następstwie stosowania przyjętego kryterium progów dochodowych świadczenia świąteczne były nie były wypłacone „po równo”, że były zróżnicowane w poszczególnych placówkach oświatowych oraz w kolejnych latach, objętych kontrolą ZUS, tym samym odpowiadały kryterium indywidualizacji.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że płatnik rozdysonował środki Funduszu z tytułu dofinansowania świątecznego zgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i zgodnie z Regulaminem. Tym samym świadczenie wypłacone skarżącej z tytułu dofinansowania świątecznego nie stanowi dodatkowego wynagrodzenia i nie jest przychodem w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a co za tym idzie nie stanowi podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Całkowicie chybiony jest też apelacyjny zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji wadliwe ustalenie przez Sąd Okręgowy, że wypłacone skarżącej z tytułu dofinansowania świątecznego świadczenie nie stanowi dodatkowego wynagrodzenia, a tym samym podstawy wymiaru

składek. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne dokonane wskutek oceny dowodów, która nie narusza reguł art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji zgodnie z logiką i doświadczeniem ocenił dowody z dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana, jak też dowód z zeznań świadka I. Ś.. Skarżący nie wskazał, w jakiej części materiał dowodowy został wadliwie oceniony i jakie kryteria sędziowskiej oceny dowodów zostały naruszone, toteż zarzut uznać należy za całkowicie bezskuteczny.

Podzielając ostatecznie stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., bezzasadną apelację oddalił.